

# ZVLÁŠTNOSTI POUŽITÍ RVD V OPERACÍCH SVAZU SPOJENECKÉHO SLOŽENÍ

Efektivní vedení soudobých operací je (mimo jiné) závislé na dovedném použití sil a prostředků soustředěných na vybraných směrech k vytvoření potřebné převahy v RVD s cílem vybojování a udržení jaderné a palebné převahy nad nepřítelem na nezbytně potřebnou dobu.

Kromě organických prostředků RVD, uskupených v sestavě spojeneckého svazu, bude obvykle nezbytné využít i síly a prostředky, jejichž zasazení se předpokládá až v průběhu vedení operace, nebo dočasně jsou v pásmu operačního svazu spojeneckého složení a mohou být k plnění úkolů přibrány s časovým omezením.

**Rízení RVD uskupení vojsk spojeneckého složení** musí vytvářet optimální podmínky pro jaderné a palebné ničení nepřítele.

Integrovaným prvkem řízení je plánování a příprava operačního a bojového použití RVD spojeneckého složení, a to ve všech fázích bojové činnosti. V průběhu tohoto procesu je třeba uplatnit společné rysy RVD jednotlivých národních armád a současně cílevědomě překonat jejich odlišnosti ve prospěch splnění stanovených úkolů.

Ke společným rysům, které usnadňují úspěšné plnění všech rozhodujících úkolů při použití RVD spojeneckého složení, patří:

— v podstatě shodná organizační struktura raketového vojska a jeho jednotné začlenění,

— obdobné metody a způsoby přípravy velitelů a štábů RVD,

— jednotné chápání principů a zásad organizace jaderného a palebného ničení nepřítele.

Zvláštnosti RVD jednotlivých národních armád jsou dány:

— organizační strukturou dělostřelectva a tím jeho bojovými možnostmi,

— výzbrojí, technickým vybavením a rozdílnou úrovní přípravy vojsk,

— počty a složením štábů RVD, jejich profesionální úrovní, metodikou práce a postavením v rámci vševojskových štábů,

— zvyklostmi ve zpracování a vedení bojové dokumentace,

— zvláštnostmi v oblasti řízení RVD a v používaných technických prostředcích,

— rozdíly v týlovém, technickém a materiálním zabezpečení,

— jazykovými odlišnostmi a národními tradicemi.

Tyto zvláštnosti vyžadují, aby byly předešle stanoveny a rozděleny funkční povinnosti a vzájemné vztahy mezi orgány řízení operačního svazu a orgány příslušné národní armády, které do jeho sestavy vstupují.

## Raketové vojsko svazu spojeneckého složení

Zavedení raketových jaderných zbraní vedlo k podstatnému zvýšení bojových potenciálů operačních svazů, výrazným způsobem zvětšilo hloubku ničení, mohut-

nost účinku, což vyvolává možnost současného působení do celé hloubky operační sestavy. Palebný systém se tím stal rozhodujícím činitelem ničení nepřítele

v operacích. Tuto úlohu může úspěšně plnit jen za předpokladu přesné koordinace činnosti všech prostředků raketového vojska, jehož postavení v palebném systému je rozhodující.

K efektivnímu využívání společného úsilí raketového vojska je proto nutné dokonale sladit plány společné činnosti a upřesňovat je v průběhu vedení operace. Při centralizovaném řízení je třeba přijmout potřebná opatření k rychlému a utajenému pronikání nařízení, povelů a signálů ze štábů různých stupňů velení až k vykonavatelům sladěnou práci prostředků přenosu informací různých národních armád, s využitím formalizované dokumentace a kódových tabulek.

Limitující podmínkou efektivního vedení hromadných a skupinových úderů raketového vojska svazu spojeneckého složení jsou jednotné zásady a opatření k jeho plánování, přípravě a vedení. Jsou v podstatě respektováním společně přijatých principů použití raketového vojska v operaci.

K opatřením, která částečně omezují negativní vlivy specifických rysů raketového vojska národních armád, patří výměna styčných (operačních) skupin mezi příslušnými štáby národních armád, nebo zařazení jednotlivých směrůvých důstojníků štábu RVD spojeneckého svazu (svazku) přímo do skupiny směrůvých důstojníků nadřízeného štábu.

Při plánování operací a boje je třeba respektovat zásadu, že podklady k vedení raketových úderů budou předány příslušným bojovým nařízením nebo technickými prostředky přenosu informací cestou styčné skupiny nejdříve do štábu národní armády, která je rozpracované předá podřízeným svazkům a útvarům.

V případě nebezpečí z prodlení, kdy faktor času je rozhodující, tento několikanásobný způsob řízení neúměrně prodlužuje čas k předání nařízení, signálů a výkonných povelů pro přípravu a vedení raketových úderů. Tato skutečnost vyžaduje centralizovat řízení raketových úderů příslušným stupněm s přímým předáním výkonných povelů vykonavatelům řídicím štábem s využitím všech dostupných prostředků přenosu informací.

Úkol můžeme realizovat několika způsoby:

1. Včleněním jiného národního raketového svazu (útvaru) do sítě centrálního řízení palby svazu. Nebude-li použito k velení jednotného služebního jazyka (ruštiny), pak je nezbytné zdvojit obsluhu pojitek u raketového svazu — útvaru ob-

sazením pojitek obsluhami z počtu řídicího štábu. Štáby národních svazů (svazků) i jim přidělené styčné skupiny získávají tak informaci odposlechem sítě řízení a kontrolují včasnost a správnost plnění úkolů podřízenými.

2. Vyčleněním a vstupem příslušných spojovacích prostředků řídicího štábu do odpovídajících rádiových sítí pro velení raketovému vojsku národní armády. Zde je nezbytné, aby vstup národní sítě velení řídil a kontroloval orgán styčné (operační) skupiny národní armády. Toto opatření bude realizováno v případě, kdy operační skupina není vybavena dostatečně spojovacími prostředky.

3. Využitím utajeného spojení nebo kanálu ZAS.

4. V podmínkách ČSLA využitím poloautomatizovaného zařízení pro přenos informací; vydělením volné soupravy pro spojenecký svaz (svazek).

Při využití kterékoliv z variant (či jejich kombinace) je nutné včas řešit problémy, které mohou vyplynout z různorodosti spojovací techniky (typ, technické parametry, provozní možnosti), jazykových znalostí obsluh stanic, provozních řádů, rozdílnosti pracovních podmínek, popř. odborné dokumentace řídicích spojovacích orgánů příslušné národní armády.

Zvláštní význam při velení raketovému vojsku svazu spojeneckého složení má předávání (potvrzování) povelů a signálů pro přípravu, vedení a kontrolu raketových úderů po otevřených přenosových trasách. V současné době jsou v některých národních armádách autonomní systémy, což nedovoluje předání povelu řídicího štábu svazu přímo vykonavatelům. Vzhledem ke skutečnosti, že se tyto systémy obsahem i formou liší, musí příslušné národní velení nebo styčná skupina transformovat povel do vlastního systému.

Praxe potvrzuje, že nejvhodnějším způsobem předávání opakovaných informací tohoto druhu je forma číselného kódu, který umožňuje poměrně rychlou manipulaci a při dodržení zásady zpětného potvrzování — minimální výskyt chyb. Proto bude třeba vypracovat jednotný povelový systém. To je možné bez zvláštních potíží formou speciální kódové tabulky.

Kódová tabulka dovoluje přímo přechod na poloautomatizované zařízení pro přenos informací a též přechod ze zařízení přenosu informací do polního automatizovaného systému velení vojskům.

Vzhledem k významu raketového vojska v operaci musí náčelník RVD a jeho

štáb (který velí svazu spojeneckého složení) věnovat mimořádnou pozornost kontrole a pomoci u svazků a útvarů raketového vojska, přibíraných ke společnému

plnění úkolů. Zvláštní pozornost musí věnovat těm opatřením, která vedou k překonání zvláštností v raketovém vojsku národní armády.

### **Dělostřelectvo svazu spojeneckého složení**

Dělostřelectvo zůstává v soudobých podmínkách vedení bojové činnosti i nadále jedním z hlavních prostředků palebného ničení nepřítele, zvláště pak při vedení operací bez použití jaderných zbraní. Významný nárůst možností dělostřelectva při palebném ničení nepřítele je mění v činitele operačního významu.

V současných operacích mohou uskupení dělostřelectva svazu tvořit dělostřelecké svazky a útvary různých národních armád. Jedné armádě může být přiděleno dělostřelectvo druhé armády, nebo do pásma jedné armády může být dělostřelectvo druhé armády přibíráno k plnění určitého operačního úkolu. Štáb svazu, ke kterému se spojenecké dělostřelectvo přiděluje či přibírá, je povinen organizovat v součinnosti s národním velením bojové použití tohoto dělostřelectva. Své zvláštnosti bude mít i řízení palby společně působícího dělostřelectva různých národních armád.

Zkušenosti ze spojeneckých cvičení ukazují, že je třeba zdokonalit řízení dělostřelectva svazu spojeneckého složení s cílem jeho efektivního použití při řešení úkolů, spojených s vybojováním a udržetím palebné převahy nad nepřítelem na rozhodujících operačních směrech.

Uskupení dělostřelectva ze svazků a útvarů různých národních armád bude tvořeno nejčastěji v těchto případech:

- svazu jedné armády může být jako posilové přiděleno dělostřelectvo jiné národní armády,

- do pásma svazu jedné armády může být přibíráno dělostřelectvo jiné národní armády k plnění důležitých operačních úkolů,

- jadernými údery vyřazené dělostřelectvo jedné armády může být dočasně nahrazeno dělostřelectvem jiné národní armády.

V těchto případech při uskupování dělostřelectva je výhodné, aby jednotlivé dělostřelecké skupiny (podskupiny) tvořily dělostřelectvo jedné národní armády. Bude tedy vhodné respektovat zásadu, aby dělostřelectvo národní armády nebylo dále rozdělováno než do divizních dělostřeleckých skupin nebo podskupin armádní dělostřelecké skupiny či armádní raketometné skupiny, a to i v případech, že v takto vytvořených palebných celcích

bude zastoupeno více ráží a druhů zbraňových kompletů.

Výhody tohoto řešení vycházejí především z otázek velení, ale i z přípravy a realizace manévru, zásobování municí a ostatního materiálně technického zabezpečení.

Zkušenosti ze cvičení jednoznačně ukazují skutečnost, že čím menší jsou organizační části národní armády, tím více se negativně projevují důsledky jejich zvláštností. Při konkrétním uskupování dělostřelectva je třeba zvažovat skutečnosti tak, aby bylo dosaženo optimálního palebného působení při ničení nepřítele.

Bojovou činnost dělostřelectva jiné armády plánuje a organizuje (v součinnosti s národním velením) štáb RVD toho svazu, k němuž se dělostřelectvo přiděluje nebo přibírá, a to podle zásad a norem platných v armádě, jejíž štáb velí spojeneckému svazu.

Začlenění dělostřelectva jiné národní armády probíhá v podstatě ve dvou obdobích:

- vlastní převzetí příslušného svazku — útvaru dělostřelectva jiné armády,
- vytváření podmínek pro jeho zařazení do bojové sestavy a splnění stanovených úkolů.

Při převzetí bude nutné navázat styk se štábem RVD příslušného národního svazu (svazku) a jde-li o samostatný celek, zabezpečit jeho komisionální převzetí, o čemž se pořídí protokol.

Významnou úlohu zde bude hrát seznámení se s organizační strukturou, výzbrojí, palebnými možnostmi, zabezpečením a celkovou připraveností útvarů a jednotek, což ovlivní jeho další využití. V procesu převzetí i za přesunu do prostoru předpokládaného zasazení je nezbytné poskytnout veliteli a štábu posilového svazku — útvaru jiné armády všechny dostupné informace o situaci a úkolu i podmínkách jeho plnění.

Povinností styčné skupiny (přejímací komise) je udržovat stále spojení s vlastním velitelem a štábem a průběžně je informovat o situaci a přijatých opatřeních.

Štáb RVD svazu velícího spojeneckému uskupení, v součinnosti s národním velením, organizuje vyvedení dělostřelectva do bojové sestavy, plánuje a řídí jeho

palbu včetně kontroly výchozích podkladů. Dále určuje způsob a rozsah doplnění spotřebované munice, stanoví způsob a lhůty návratu k vlastním vojskům po splnění úkolů.

V dalším tento štáb vydává nařízení pro organizaci balistické, technické, topograficko-geodetické a povětrnostní přípravy a v součinnosti s vševojskovým štábem pro ostatní druhy zabezpečení bojové činnosti.

Tato opatření si přidělené dělostřelectvo zpravidla realizuje svými silami a prostředky.

U příbraného dělostřelectva se tato opatření realizují jen v nezbytném rozsahu pro splnění úkolů, za řízení velícího štábu RVD, s využitím útvarů a svazků dělostřelectva v dotyku a prostředků příbraného dělostřelectva.

Bude-li dostatek času k přípravě bojové činnosti, bude vhodné na všech stupních organizovat odbornou součinnost RVD, návky na mapách, plastických stolech a v terénu k rozhodujícím otázkám společně plněných úkolů. Tím podstatně eliminovat případné důsledky zvláštností národních armád.

Z hlediska řízení palby dělostřelectva svazu spojeneckého složení je třeba zvlášť řešit otázky centralizace — decentralizace a stanovení palebných úkolů dělostřelectvu jiné armády.

Je-li hlavním důvodem k vytváření uskupení dělostřelectva spojeneckého složení jeho soustředění na vybraných směrech k vybojování a udržení palebné převahy, pak můžeme předpokládat, že hlavní metodou velení bude přísná centralizace na operačním stupni. To vyvolává potřebu většího počtu podskupin u armádní dělostřelecké (raketometné) skupiny.

Řízení palby dělostřelectva svazu spojeneckého složení se obvykle uskutečňuje z pohyblivého místa velení svazu (svazku) na směru hlavního úderu. Společně

nebo poblíž se umísťují i příslušná velitelsko-pozorovací stanoviště velitelů přidělených dělostřeleckých skupin. Spolu s nimi je nezbytné rozmístit i orgány velení a řízení příbraného dělostřelectva jiné národní armády. Řízení palby se uskutečňuje v souladu s rozhodnutím vševojskového velitele, cestou příslušného náčelníka RVD, a to osobním stykem nebo na pojičkách. Spojení se organizuje na stejných principech jako velení raketovému vojsku (rozebrané v předchozí stati). Tímto způsobem jsou předávány povely pro přípravu, zahájení, přenos a zastavení palby, při důsledném respektování jednotlivých norem spotřeby střeliva k dosažení potřebné hustoty palby v jednotlivých obdobích palebného ničení nepřítelů.

Dočasná decentralizace řízení palby bude nutná v případě, bude-li dělostřelectvo jiné národní armády přiděleno jako posilové. V tomto případě je nezbytné začlenění velitelů (představitelů) přiděleného dělostřelectva jiné národní armády do soustavy pohyblivých míst velení nebo velitelsko-pozorovacích stanovišť vševojskových velitelů, aby mohl být udržován bezprostřední styk při řízení palby. Podle stejných principů bude organizováno řízení palby dělostřelectva, kterému byla změněna podřízenost na nezbytnou dobu k úhradě ztrát po jaderných úderech.

Vzhledem k uvedenému je zřejmé, že řízení palby spojeneckého uskupení dělostřelectva klade vyšší nároky. Je proto nezbytné v tomto smyslu pro splnění těchto úkolů připravovat zvlášť velitele a štáby dělostřeleckých divízi a kanónových brigád (pluků) národních armád.

V soudobých podmínkách při organizaci komplexního palebného ničení v rámci plnění jednotlivých operačních úkolů počítáme se zvýšenou potřebou střeliva, a proto budeme zvažovat možnost doplňování munice u dělostřelectva jiných armád silami a prostředky svazu, velícího spojeneckému uskupení.

#### **Zvláštnosti velení a součinnosti RVD svazu spojeneckého složení**

Charakteristickým rysem pro orgány velení v soudobé válce bude rostoucí okruh funkcí v oblasti velení, zkracování doby na jejich realizaci, značný tok a rozsah informací, jejich rychlé stárnutí a v řadě případů do mezních stavů vyhrcoená situace. Tyto skutečnosti kladou podstatně vyšší požadavky na operativnost velení, jeho spolehlivost, odbornou přípravu orgánů velení RVD a jejich profesionální kvality.

Řešení vyžadují zvlášť otázky velení a součinnosti RVD svazu spojeneckého slo-

žení z hlediska využití národních orgánů, sjednocení forem a metod velení a ujasnění vzájemných vztahů v RVD spojeneckého složení.

Závažným problémem velení RVD svazu spojeneckého složení je otázka efektivního využití celé struktury národního velení. Změna operační podřízenosti svazu spojeneckého složení nesmí v žádném případě nahrazovat národní velení a zbavovat je tím samostatnosti a také odpovědnosti při přípravě, řízení a všestranném zabezpečení vlastních vojsk v rámci přijatého

rozhodnutí pro operaci velitelem spojeneckého svazu. Výjimku tvoří centralizace řízení raketových úderů a palby dělostřeleckého průzkumu, kdy úkoly pronikají k vykonavatelům prostřednictvím prostředků přenosu informací přímo, bez zásahu mezistupňů velení.

Proto je třeba do procesu plánování a organizace bojového použití RVD národního svazu (svazku) od samotného počátku zapojit náčelníka a štáb RVD daného národního svazu (svazku), i když tím v podstatě vzniká stav dvojí podřízenosti — spojeneckému operativnímu velení a nadřízenému národnímu orgánu velení. S tímto stavem musí štáb RVD svazu spojeneckého složení trvale počítat a jeho eventuální důsledky citlivě eliminovat.

Do doby zavedení poloautomatizovaného systému přenosu informací a v dalším automatizovaném systému velení vojskům, sehrávají stále rozhodující roli při velení RVD spojeneckého svazu (svazku, útvaru) styčné (operační) skupiny.

Při vysílání styčné skupiny ke spojeneckému svazu RVD je třeba do skupiny začlenit asi 5–6 důstojníků, z toho: politického pracovníka, 1–2 důstojníky RVD, důstojníka spojovacího vojska, šifrové služby a týlu, popř. podle potřeby další. Přitom při plnění úkolu je třeba si uvědomit, že počty štábu RVD na jednotlivých stupních velení jsou omezené, což vyžaduje při větším počtu vytvářených skupin individuální přístup k jejich složení z hlediska využití kvalifikovaných důstojníků RVD i mimo vlastní štáb.

Metodiky práce náčelníků (velitelů) a štábů RVD budou svým obsahem v dílčích otázkách odlišné, neboť musí respektovat vlastní organizační strukturu štábu, jeho odborné kvality, složení podřízených vojsk RVD, vybavení technikou, národní tradice apod.

### Některé otázky zabezpečení bojové činnosti RVD spojeneckého složení

Při řešení těchto problémů je nutné sladit zvláště otázky zabezpečení úderů a palby s důrazem na řízení dělostřeleckého průzkumu, topograficko-geodetického připojení, povětrnostního zabezpečení, zejména budování bojové sestavy a zabezpečení municí.

Z hlediska jednotného řízení dělostřeleckého průzkumu je třeba trvale mezi národními armádami (při vzájemné součinnosti) především podrobně řešit stanovení pásme (prostorů) odpovědnosti svazů (svazků) za vedení průzkumu; vzájemné sladění prostorů rozvinutí a směrů činnosti sil a prostředků průzkumu jednotlivých národních armád; rozdě-

K tomu, aby mohl štáb RVD svazu spojeneckého složení realizovat alespoň v rozhodujících otázkách jednotnou metodiku práce, musí tyto zvláštnosti znát, mít ujednocenou operačně taktickou terminologii, organizovat spolehlivé spojení a včas vybavit štáby RVD národních armád mapami a nezbytnými pomůckami pro velení.

Metodiku práce výrazně ovlivní rozdílné vybavení štábů RVD národních armád prostředky automatizace a výpočetní techniky i jejich případná možnost vzájemného propojení. Proto bude nezbytné z hlediska současných i perspektivních potřeb v maximální míře sjednocovat pracovní algoritmy, které umožňují efektivní využití současně výpočetní a automatizační techniky, a tím vytvářet předpoklady pro perspektivní realizaci polního automatizovaného systému velení vojskům na taktickém i operačním stupni.

Významnou úlohu při plánování a v průběhu operace svazu spojeneckého složení má součinnost. Účast národních armád v operaci vytváří právě při organizaci součinnosti určité potíže, které mohou vyplývat z odlišností forem a obsahu bojové činnosti RVD národních armád, metod práce jejich velitelů a štábů při přípravě operace, ze způsobu velení vojskům v průběhu operace a konečně i ze zvláštností jejich materiálně technického zabezpečení. Organizace součinnosti mimo sjednocení činnosti v prostoru a čase by měla (pokud je to nutné) odstranit i tyto možné odlišnosti.

Cílem odborné součinnosti mezi prvky operační a bojové sestavy RVD je sladění úsilí z hlediska efektivního využití jejich bojových možností a dále pak z hlediska jednotného použití všech součástí daného uskupení RVD ke splnění stanovených úkolů.

lení sil a prostředků průzkumu všech druhů na úkoly, objekty nebo prostory v souladu s jejich bojovými možnostmi; pořadí plnění úkolů podle prostoru a času k zabezpečení komplexnosti průzkumových opatření jak silami a prostředky RVD, tak ostatními orgány průzkumu.

Ke zvýšení výslednosti dělostřeleckého průzkumu je nutné organizovat nepřetržité spojení průzkumných sil a prostředků s místy řízení průzkumu, prosazovat jednotnou metodiku sběru, třídění, vyhodnocování a předávání průzkumných podkladů cestou integrovaných míst řízení průzkumu s cílem včasného dodání výchozích

podkladů pro vedení úderů raket a paleb dělostřelectva.

Topograficko-geodetické připojení a povětrnostní zabezpečení RVD charakteristické rysy jednotlivých národních armád spojeneckého uskupení v podstatě neovlivňují. Jejich základní metody a způsoby činnosti, jakož i příslušná technika a podklady, jsou v podstatě shodné a vytvářejí předpoklady pro úspěšné plnění úkolů. V povětrnostním zabezpečení můžeme proto při dodržení jednotného schématu povětrnostních zpráv získávat nutné údaje od povětrnostních stanic kterékoli národní armády.

Ženíjní budování bojových sestav RVD

(vzhledem k nezbytnosti uchování životnosti RVD) bude mít při přípravě i vedení operace zásadní význam. V řadě případů bude řešeno jen silami a prostředky národních armád a sladěno pouze z hlediska potřeb a zájmů operačního maskování. V některých případech bude organizováno centralizované s využitím prostředků velícího štábu svazu spojeneckého složení.

Zásobování svazků a útvarů RVD spojeneckého svazu (svazku) municí bude realizováno systémem dané národní armády. S postupující unifikací zbraňových systémů spojeneckých armád bude možné přejít i na jiný racionálnější způsob — zásobování municí prostředky týlu svazu velícího danému uskupení.

Vedení soudobých operací svazy spojeneckého složení nabývá neustále na významu. Z těchto důvodů je nezbytné zkoumat a dále rozvíjet i otázky společné činnosti při operačním a bojovém použití RVD. Přes skutečnost, že převážná část určujících rysů bojového a operačního použití RVD je společná a je charakterizována shodným vývojem, zůstávají některé zvláštnosti, které musíme respektovat a konkrétně řešit.